

Kruisraketten en kruisdragen – over politiek en navolging van Christus

Begin maart sprak de synode van de gereformeerde kerken zich uit tegen de plaatsing van kruisraketten in ons land. Een storm van reacties barstte los. Pro en contra. Eén van de verwijten aan het adres van de synode luidde, dat ze de kerk tot politieke partij had gemaakt. De kerk behoort het evangelie te prediken. Politiek hoort thuis in parlement en regering. Dit verwijt verdient overweging in ons baptisten weekblad. Ze heeft immers te maken met de scheiding tussen kerk en staat, waarvoor baptisten zich vanaf de 17e eeuw hebben ingezet. Ze is ook een poging het eigen karakter van de gemeente te duiden. En dat eigen karakter is ons dierbaar.

Navolging: niets voor een volk

Eén van de argumenten die de gereformeerde synode gaf voor haar uitspraak, luidde dat het in strijd is met leven in navolging van Jezus om vertrouwen te stellen in wapens. Het confessioneel Gereformeerd Beraad (C.G.B.) protesteerde hiertegen met de opmerking 'dat de kerk de overheid niet kan en mag vragen om in haar beleid de navolging van Christus te betrachten. De navolging van Christus zal de kerk haar eigen leden moeten voorhouden'. Ik ben van mening dat deze kritiek terecht is. De gemeente van Jezus Christus kan regering en parlement niet oproepen het gehele Nederlandse volk te verplichten Jezus na te volgen. Dat zou onverantwoord zijn. Je mag ongelovigen niet belasten met de consequenties van de navolging van Jezus in weerloosheid. Jezus wees Petrus' aanbod af Hem met het zwaard te verdedigen. Dat was voor Jezus het begin van zijn gang naar Golgotha. De navolging van Jezus in weerloosheid is wat anders dan een hoogstaand principe, dat op een veel menswaardiger manier onze nationale veiligheid garandeert dan kruisraketten doen. De navolging van Jezus heeft altijd iets te maken met kruisdragen. Wie Christus navolgt, gaat een weg waarop het kwaad niet bestreden, maar ondergaan en gedragen wordt. Ongelovigen komen zichzelf op deze weg onherroepelijk tegen. De gemeente kan deze weg gaan, het Nederlandse volk (of welk volk dan ook) nooit.

Scheiding tussen kerk en staat

Het eerder genoemde C.G.B. schrijft in haar protest tegen het synodebesluit: 'De overheid heeft als taak om, na zorgvuldige overweging en taxatie van de bestaande situatie, die beslissing te nemen, die de minste risico's voor de veiligheid van land en volk met zich meebrengen'. Dit roept de gedachte op van: kerk en overheid hebben ieder hun eigen terrein, hun eigen taak, hun eigen verantwoordelijkheid. En zo gaat het samen goed! Dit is een oude gereformeerde gedachte. De overheid is op haar eigen wijze een 'dienaressen Gods', een dienaressen die 'het zwaard niet tevergeefs draagt'. Kerk en staat blazen ieder hun eigen partijtje in het grote concert dat God dirigeert. Hoe verschillend de afzonderlijke partijen ook van melodie zijn: samen klinkt het toch mooi. Deze oude gereformeerde gedachte blijkt in onze tijd steeds meer een illusie te zijn. Misschien was het vroeger nog mogelijk om met een zekere godsdienstige eerbied te spreken over 'het zwaard dat de overheid als dienaressen Gods draagt'.

Dat zwaard is allang onverhuld een satanisch machtsmiddel geworden. Kan een dienaar Gos zich van duivels instrumentarium bedienen? Om het heel plat te stellen: kun je de demon van het totalitaire communisme bestrijden met de demon van atoomwapens?

De tijd van een probleemloze functieverdeling tussen kerk en staat is voorbij. Laten we elkaar niet voor de gek houden. Een gemeente die het evangelie predikt zal de dans van het politieke geweld niet kunnen ontspringen. Zonder dat ze zelf aan politiek doet – dat is haar roeping niet! – zal ze Christus navolgend lijden onder het politieke machtsspel. Met de prediking van het evangelie zal ze zich het ongenoegen van de machthebbers op de hals halen. Als ze duivels noemt wat in de politiek en militair bedrijf duivels is, bedrijft ze nog geen politiek! De gemeente kan, krachtens haar aard en roeping, geen politiek bedrijven. Ze leeft van Christus' weerloze zelfovergave en is geroepen tot navolging. De navolging van Jezus laat zich niet in politieke programma's vertalen. Politiek is machtsspel. Weerloosheid en machtsspel sluiten elkaar uit.

Bang voor lijden?

Een gemeente die Jezus navolgt, die het demonische demonisch noemt en er niet aan meewerkt, haalt zich lijden op de hals. Misschien nu, van eigen regering of geledingen uit eigen volk. Misschien later van een mogelijke vijandige bezetter. Zo gaat dat met de navolging van Christus. Het is geen probleemloze oplossing voor het kwaad onder mensen. Het is vaak begin van lijden om Jezus' wil. Zit hier misschien iets van onze angst om als baptistengemeente over kruisraketten en zo te praten?

O.d.V.